

El Pla de Balenyà

Balenyà

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Camí del Pla

Coordenades:

Latitud: 41.83061
Longitud: 2.23932
UTM Est (X): 436835
UTM Nord (Y): 4631249

Classificació

Número de fitxa: 08017-5
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle: XVIII-XX
Estat de conservació: Bo
Protecció: Legal
Observacions protecció: NNSS 2000
Número inventari: IPA 22888
Generalitat:
Accés: Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat: Privada
Titular: 08017A004000080000OJ
Autor de la fitxa: Marta Lloret Blackburn- Antequem, S.L.
Data de registre de la fitxa: dl., 13/01/2014 - 01:00

Descripció

El Pla és una masia d'origen medieval que va ser reconstruïda entre els segles XVIII i XIX com una gran casa pairal. Està constituïda per diversos volums superposats, dels quals el principal és de planta rectangular de notables dimensions. Consta de planta baixa, pis i golfes i té la coberta a dos vessants amb el carener perpendicular a la façana. El frontis està definit per una galeria vertical descentrada, amb un pòrtic d'arc carpanell arrebossat i

brancals de pedra en cada nivell. Al voltant de la galeria hi ha diverses finestres d'arc pla de pedra carejada, disposades formant eixos, i algunes amb sortida a balcons de baranes forjades. La façana de ponent presenta diverses obertures d'arc pla, algunes de pedra carejada i d'altres arrebossades. A la façana de llevant hi ha adossat un cos de planta baixa amb terrassa superior, que s'obre amb una gran portalada d'arc rebaixat, on hi consta gravat "D. P. 1889". A tramuntana d'aquest cos, també adossat a la façana de llevant del volum principal, en sobresurt un volum de tres nivells d'alçat amb la coberta a quatre vessants, construït al principi del segle XX. Presenta una galeria amb tres pòrtics d'arc de mig punt arrebossat al pis i galeries de deu petits pòrtics d'arc rebaixat arrebossat a nivell de les golfes. A la façana posterior s'hi adossa un cos que es correspon amb la capella. El tractament dels murs és arrebossat i pintat. El ràfec està acabat amb cabirons. A l'interior, s'hi conserva la distribució característica, estructurada al voltant d'una gran sala on hi ha una llinda reaprofitada on hi ha gravats els anagrames "IHS" i "MA" i "1566 PLA". A la planta baixa en destaca la volta amb llunetes de l'entrada. Davant la façana hi ha l'era enllosada, on també hi havia la masoveria, que fou enderrocada fa uns anys.

Història

Les primeres notícies del nom Pla es remunten a l'any 1185, quan ja consta en els capbreus de Sant Llorenç del Munt. En els fogatges de l'any 1360, 1497 i 1553 hi consta el mas Pla. Al segle XV dins de la seva propietat hi havia el mas Viladecols, que tenia agregades les terres dels masos Roca i Carbonell. En motiu del casament de la pubilla Violant Pla amb un fill del mas Puigrefagut d'Olost al segle XVIII, es va perdre el cognom de la casa en favor del darrer. L'any 1876, Domènec Puigrefagut i Desvilar es va casar amb Josefa Dou Tarrús de Sant Esteve d'en Bas. L'any 1922 dins la propietat del mas hi constava el mas Viladecols, Riucerdà i Vinyolas, Serrallonga de Dalt d'Alpens, Baumala i Danyons a les Lloses, Can Pou i Viladeuras a Salsellas (Berga), i diverses cases i terres a Centelles i Vic. El fill i hereu de Domènec, Conrad, va morir assassinat al pla de la Marfa de Tona durant la Guerra Civil. En aquest moment, també fou cremat l'arxiu familiar.

Bibliografia

- IGLÉSIES, J. (1979). El fogatge de 1553. Estudi i transcripció. Barcelona: Fundació Salvador Vives i Casajuana, Rafael Dalmau Editor.
- IGLÉSIES, J. (1991). El fogatge de 1497. Estudi i transcripció. Barcelona: Fundació Salvador Vives i Casajuana, Rafael Dalmau Editor.
- Inventari del Patrimoni Cultural Immoble de Catalunya. Patrimoni Arquitectònic. Balenyà (Osona). Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació. Generalitat de Catalunya.
- PLADEVALL, A. (1991). Balenyà, un terme històric. Els Hostalets de Balenyà i el seu municipi. Vic: Eumo Editorial / Hostalets de Balenyà: Ajuntament dels Hostalets de Balenyà.

